

του 'Αδώνιδος «Γκίγκρας» ἐν Φοινίκη και «'Αθωδάς» ἐν Πέργῃ τῆς Παμφιλίας, σημαίνοντα τὸν δι' αὐτῶν τιμώμενον θεόν.

'Εκ δὲ τοῦ Φοινικικοῦ ἢ 'Ασσυριακοῦ ὀνόματος «Θαμοῦζ» φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὸ ὄνομα ὁ 'Ιούλιος μὴν «Θαμοῦζ ἢ Θαμμοῦζ» καλούμενος, διότι κατ' αὐτὸν ἐτελεῖτο ἡ τοῦ θεοῦ ἑορτή, ὡς συμβολίζοντος τὴν θεότητα τοῦ θερισμοῦ, ἐν ᾧ ἐν 'Ελλάδι τὰ 'Αδώνια ἐτελοῦντο κατὰ τὸ ἔαρ κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς διὰ τοῦ θεοῦ προσωποποιήσεως τῆς ιδέας τῆς βλαστήσεως μᾶλλον ἢ τοῦ θερισμοῦ.

'Εκ Φοινίκης μετηνέχθη ἡ λατρεία τοῦ θεοῦ εἰς Αἴγυπτον, ἔνθα συνεταυτίσθη ἐν τισὶ τῇ λατρείᾳ τῆς 'Ισιδος καὶ 'Οσίριδος καὶ ταῖς τελεταῖς τοῦ Μανέρωτος. 'Ἠκμασε δὲ μάλιστα ἡ λατρεία τοῦ 'Αδώνιδος ἐν 'Αλεξανδρείᾳ ἔνθα μετὰ μεγάλης πομπῆς ἐτελοῦντο τὰ 'Αδώνια κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Πτολεμαίων, ὡς περιγράφει ὁ Θεόκριτος ἐν τῷ ΙΒ'. αὐτοῦ Εἰδυλλίῳ τῷ ἐπιγεγραμμένῳ «Συρακούσαι ἢ 'Αδωνιάζουσαι», ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τοῦ ὁποίου ἀναγινώσκομεν τὴν ἐξῆς θαυμασίαν ἐπιπόδον (135 γ'):

«*Ἐρπεῖς ὧ φίλ' Ἀδωνι καὶ ἐνθάδε κ' εἰς Ἀγέροντα ἡμιθέων, ὡς φαντί, μοι ὠτατος· οὐτ' Ἀγαμέμνων· τοῦτ' ἔπαθε οὐτ' Αἴας ὁ μέγας βαρυσμάτιος ἦρωσ, οὐθ' Ἐκτωρ Ἐκάβας ὁ γεραίτερος εἴκατι παίδων, Οὐ Πατροκλῆς, οὐ Πύρρος ἀπὸ Τροίας πάλιν ἑλθῶν, οὐθ' οἱ ἔτι πρότερον Λαίβηαι καὶ Δευκαλίωνες, οὐ Πελοπηϊάδαί τε καὶ Ἄργεος ἄκρα Πελασγῶ· ἔλαθι νῦν φίλ' Ἀδωνι καὶ ἐς νέωι· εὐθυμήσαιοι· καὶ γῶν ἦρθες Ἀδωνι, καὶ ὅτι κ' ἀφίκη, φίλος εἰξείς·*

Χαῖρ' ὧ Ἀδων ἀγατιε' καὶ ἐς χαρόρτας ἀφίκει»

Πλήρης πάθους και ποιητικῆς ἐξάρσεως εἶναι ὁ τῷ Βίωνος «Ἐπιτάφιος Ἀδώνιδος» ἀρχόμενος οὕτω:

«*Αἶαζ' ὧ τὸν Ἀδωνιν· Ἀπόλετο καλὸς Ἀδωνις ὦλετο καλὸς Ἀδωνις· ἐπαιάζουσιν Ἐρωτες»*

και λήγων ὡς ἑξῆς:

«*Ἀἴηε γῶν Κυθέρηα τὸ σήμερον ἴσχει κομμῶν δεῖ σε πάλιν εἰς ἔτος ἄλλο δακρῦσαι».*

Ἄρχιμανδρίτης

ΗΛΙΑΣ ΔΙΠ

Η Γ Η

ὑπὸ φυσικὴν και γεωλογικὴν
ἐξεταζομένη ἐποικιν.

Γ.

(Συνέχεια).

Ἡ σκληρότατοι και ἀνθεκτικώτατοι λίθοι (πετρώματα), ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελοῦνται τὰ ὄρη και αἱ στερεαί, ἐκτιθέμενοι καθ' ἑκάστην εἰς τὴν ἀλλεπάλληλλον ἐπίδρασιν τοῦ θάλπουσ και τοῦ ψύχους χάνουσι τὴν ἀντοχὴν και τὴν συνοχὴν αὐτῶν, θρυμματίζονται και μετατρέπονται εἰς τεμάχια και θραύσματα. Τὴν ἡμέραν τὰ πετρώματα ἐκτίθενται εἰς τὴν ἡλιακὴν θερμότητα, ἣτις δύναται νὰ ἀναβιάσῃ αὐτὴν εἰς + 60° και διαστέλλονται ἰσχυρῶς τὴν δὲ νύκτα ψύχονται, κατερχομένης τῆς θερμοκρασίας εἰς 12 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδενικὸν και συστέλλονται. Ἐκ τῆς ἀποτόμου ταύτης διαφορᾶς τῆς θερμοκρασίας τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἐν διαστήματι 24 ὥρων ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ πετρώματος προκύπτει ἀσταθῆς τις κατάστασις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν μᾶζαν αὐτοῦ, ἣτις μένει ἀδρανῆς εἰς τὴν διαδοχικὴν συστολὴν και διαστολὴν και ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐπιφάνεια τοῦ βράχου χάνει τὴν συνδετικὴν τῶν μορίων αὐτοῦ δύναμιν (συνοχὴν) διασπᾶται, σχίζεται, θραύεται και μεταβάλλεται εἰς θραύσματα και μικρὰ τεμάχια τὰ ὁποία ὑπὸ τοῦ ἀνέμου και τῆς βροχῆς ἀφοῦ διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἐπ' ἀλλήλων τριβῆς ἐπαμβλυθῶσι και ἀποστρογγυλωθῶσιν εἰς κροκάλας, ἄμμον και λεπτοτάτην κόνιν και θὰ μετατοπισθῶσιν ἕως ὅτου ἡ βαρῦτης τῆς γῆς δώσῃ εἰς αὐτὰ τὴν τελείαν και μόνιμον ἀποκατάστασιν.

Εἰς τὴν καταστρεπτικὴν τῶν πετρωμάτων δύναμιν τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου ἔρχεται συνεπίκουρος και ἡ ιδιότης ἣν ἔχει τὸ ὕδωρ πηγνύμενον νὰ αὐξάνηται κατ' ὄγκον και νὰ ἀποκτᾷ μεγάλην διασταλτικὴν δύναμιν ἣτις δύναται νὰ θραύσῃ και νὰ διαρρήξῃ τὰ ἰσχυρότατα τειχώματα. Ὅταν τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς ἢ και οἱ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ εὐρισκόμενοι ὑδρατμοί, εἰσχωρήσωσιν ἐντὸς τῶν ρηγμάτων τοῦ βράχου, ἄτινα παρήχθησαν διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, και λάθωσι τὴν στερεάν διὰ τῆς πύξσεως κατάστασιν, κατερχομένης τῆς θερμοκρασίας, ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τῶν πλευρωμάτων αὐτοῦ ὡς ὁ σφῆν και διαρρηγνύουσιν αὐτὸ και ἐπιφέρουσι τὰ αὐτὰ και ἡ ἡλιακὴ θερμότης ἀποτελέσματα. Καὶ εἰς μὲν τὰ εὐκράτα κλίματα ἢ φύξις τοῦ ὕδατος συμβαίνει τὸ φθινόπωρον και τὸν χειμῶνα εἰς δὲ τὰ ὑψηλά ὄρη κατὰ πᾶσαν σχεδὸν νύκτα. Ἀποτελέσματα τῆς καταστρεπτικῆς δυνάμεως τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, τῆς βροχῆς και τῶν ὑδρατμῶν εἶναι αἱ ὀξεῖαι κορυφαί και αἱ ἀκρώρειαι τῶν ὄρων.

Μετὰ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς θεωρεῖται ὡς ἡ ἰσχυροτάτη γεωλογικὴ δύναμις πρὸς ἀλλοίωσιν διάπλασιν και διαμόρφωσιν τῆς λιθοσφαιρας

πολλαχῶς καὶ ποικιλοτρόπως πρὸς τοῦτο ἐνεργοῦν. Μέρος τοῦ ὡς βροχῆ πίπτοντος ὕδατος ἐξατμίζεται καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν, ὁπόθεν προήλθε, διὰ τὴν καταπέση καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν ἢ ὑπὸ τὴν μορφήν ὀροῦ καὶ χιόνος μέρος δὲ εἰσῶναι εἰς τὰ διαπερατὰ τοῦ ἐδάφους στρώματα (ὑπόγεια ὕδατα) καὶ ῥεεῖ ἐντὸς τῶν φλεβῶν, τὸ δὲ ὑπόλοιπον πίπτει ἐπὶ τῆς γῆϊνης ἐπιφανείας (ἐπίγεια ὕδατα).

Τὰ ὑπόγεια ὕδατα διασπιδρῶνουν ἢ ἀπορρυσίζονται τὰ πετρώματα καὶ τὰ ὄρυκτά, (τῶν ὄρυκτῶν πλὴν τῶν τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς πλατίνης ὄντων διαπερατῶν ἢ διαποιήσιμων), εἴτε καθαρὰ εἴτε μεμιγμένα μετ' ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τὸ ὅποιον παραλαμβάνουσι ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρας. Καὶ ἀφ' οὗ παραλαμβάνουσι ὄρυκτάς οὐσίας ἢ κατακρημνίζουσι αὐτάς ἐντὸς τῆς ἢ φέρουσι αὐτάς ἐκτὸς ἀναβλύζοντα διὰ τῶν ρηγματίων τῶν πετρωμάτων ὡς πότιμοι ἢ μεταλλικαὶ πηγαὶ καὶ ὡς καταβόθρη. (1) Οὕτω δὲ ἐνεργοῦντα τὰ ὑπόγεια ὕδατα δύνανται νὰ σχηματίσωσι σπήλαια, ἔταν τὰ πετρώματα ἐφ' ὧν ἐπιδρῶσιν εἶναι ἀσβεστολίθοι, γύψος, ὄρυκτὸν ἄλας ἢ κοιλότητος. Ἡ στέγη τῶν κοιλότητων τούτων μὴ ἀντέχουσα εἰς τὴν ὑπερκειμένην τῶν πετρωμάτων θλίψιν ἢ διολισθαίνει πρὸς τὴν πεδιάδα (éboulements ἢ glissements) (2) ἢ κατασυντρίβεται καὶ καταπίπτει κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν σχηματιζομένων ρηγματίων (Effoulements σεισμοὶ ἐγκατακρημνισμῶν) Ἐνίοτε δὲ τὸ ἔδαφος συνιζάνει πρὸς πλήρησιν τῶν σχηματισθειῶν κοιλότητων (3).

Τὰ δὲ ἐπίγεια ὕδατα ῥέοντα ἐπὶ ἐπικλινούσας ἐδάφους συμπαρασύρουσι ἕσα διάφορα φυσικὰ δυνάμεις μεταβαλλόν εἰς θραύσματα κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον μικρὰ ἀποσπῶσι βράχους ἀπὸ τοῦ ἐν ἀποσαθρῶσει πετρώματος καὶ καταρρίπτουσι αὐτά, καὶ μετὰ φυτικῶν προϊόντων ἐνίοτε, εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ χεიმάρρους τοὺς ὁποίους αὐτὰ σχηματίζουσι. Ὑπερνεκῶντα τὰ διάφορα ἐμπόδια διανοίγουσι αὐλακὰς καὶ κοίτας, ἀνορρῶσσοισιν φάραγγας καὶ κοιλάδας ἐντὸς τῶν

ὁποίων ῥέουσι καὶ σχηματίζουσι τοὺς ῥυακὰς, τοὺς ποταμοὺς καὶ τοὺς χειμάρρους οἵτινες θὰ συμπληρώσωσι τὴν διαβρωτικὴν τοῦ ὕδατος δύναμιν.

Τὰ θραύσματα τῶν πετρωμάτων, ἀτινα μετατρέπονται ὡς καὶ προηγοί μὲν, εἰς κροκάλας, ἄμμον καὶ ἱλὸν, κερμίζουσιν οἱ χειμάρροι καὶ οἱ ποταμοὶ εἰς τὰς ἐκβολὰς καὶ διὰ τῶν προσχώσεων σχηματίζουσι χέρσον (δέλτα) ἢ εἰς τὴν θάλασσαν ἐνθα κατακρημνιζόμενα παράγουσι νέα στρώματα πετρωμάτων. Ἀποτέλεσμα τῆς διαβρωτικῆς ιδιότητος τοῦ ὕδατος εἶναι ὁ σχηματισμὸς τῶν κοιλάδων, τῶν χυτῶν τῶν γιγάντιων, (στρογγύλαι λεβητοειδεῖς ὀπαί) τῶν γεηρῶν πυραμίδων, τῶν καταρρακτῶν καὶ τῶν βυθῶν φάραγγων (Canons) (4).

(Ἐπεται συνέχεια).

Κ. Θ. ΠΑΓΩΝΗΣ

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Φίλιτα ε Κύριε Π. Α. Π.

ΕΠΟΜΕΝΟΣ ταῖς ἀ: πρὸ τινοῦ χρόνου ἔδωκά σοι ὑποσχέσει σπεύδω κἀγὼ, ὦ φίλε, καίτοι ὀψικίτερον ἄλλων τινῶν συναδέλφων μου, νὰ προσενέγκω τὴν σμικρὰν ἄλλ' ἀπὸ καρδίας ἐμὴν συμβολὴν τῇ «Νέα Ζωῆ» τῇ σὺχί μὲν ἀφθόνου ἀλλ' ὕγιος καὶ ἀνεπιλήπτου τροφῆς χρηζούσῃ, ἵνα αὕτη νέαν ὀσημέραν ῥώμην παρά τῶν φίλων πρὸς αὐτὴν διακειμένων ἀντλοῦσα, δυνηθῇ μετ' οὐ πολὺ ἰζῆαις δυνάμει: ἐν τῇ αὐτῆς ἀριχαράκτῃ σταδιοδρομῇ ἀσφαλῶς καὶ ἐκθύμως προβαίνουσα, νὰ τύχῃ τοῦ ἀγαθοῦ ἐπιπροτίθετα σκοποῦ τοῦ ἀποβλέποντος, εἰ μὴ ἀπαύτῃ, εἰς τὴν ἐπὶ τὸ ἑλληνοπρεπέστερον διαπαιδαγωγίαν τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς φιλομούσου νεότητος.

Τούτου δὲ ὄντος, ἀρχομὶ βραδεῖ καὶ ἀδεξιῶ χρωμένος καλὰ μὲν τοῦ μικροῦ ἔργου τοῦ ὑπ' ἐμοῦ, ὡς

(1) En Grèce un grand nombre de cours d'eau se perd dans des gouffres nommés catavothra et plusieurs vont sortir au jour, à d'assez grandes distances, par des ouvertures du rocher dits céphalaria; malheureusement cette sortie s'accomplit le plus souvent si près de la mer, que le cours d'eau n'est plus utilisable pour les besoins de l'agriculture. D'autre part, la stagnation trop fréquente des eaux à la tête des catavothres, entraîne la formation des marécages insalubres. (A De Lapparait traité de Géologie Τόμ. I σελ. 200 καὶ Κ. Μητροπούλου: Γεωλογικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς χώρας. σελ. 23).

(2) Ὡς κατολιόθησιν θεωρεῖ ὁ κ. Κ. Μητροπούλος τὸν ἀνωθεν τοῦ Λυκαθητοῦ ὑπάρχοντα βράχον Σχιστὸν ἐπικαλούμενον. (Στοιχεῖα Γεωλογίας Τόμ. Α. σελ. 550).

(3) Τοιαῦτα συνιζήσεις τοῦ ἐδάφους συνέδησαν πολλὰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἰσθὰ κατὰ τὸν λιμένα τοῦ Ἐνδόστου ἔνθα πρὸ κατασκευῆς τῆς προκυμαίας ἐφαίνοντο μεγάλοι ὀγκόλιθοι θεμέλια παλαιῶν οἰκοδομημάτων. Πρὸ τινῶν δὲ ἐτῶν κατόπιν ραγδαίας βροχῆς τὸ ἔδαφος ἔπαθε συνιζήσιν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ Nabi-Daniel καὶ ἐσημάτισε βαθεῖαν κοιλότητα ἐμποδίσασαν τὴν κυκλοφορίαν.

(4) Ἐτερον μεγαλοπρεπὲς παράδειγμα τοιαύτης διαβρωτικῆς δυνάμεως παρέχει ὁ Κολοράδος ποταμὸς ἐν Ἀριζόνη (Β. Ἀμερικῇ). Ἡ ἐπιφάνεια τῆς χώρας ταύτης, διασχιζομένης ὑπὸ πλῆθους κοιλάδων καὶ φαράγγων, ἀνέρχεται κλιμασειδῶς εἰς ὕψος μέγιστον, φθάνουσα μέχρις ὕψους 3000 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. ... Ἐπὶ ἐνός τῶν ὀροπέδιων τούτων διώρυξεν ὁ Κολοράδος ποταμὸς τὸ διάσημον αὐτοῦ ἐκ φαράγγων οὐστήμα (Canons), ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ κύριος κορμὸς ἔχων μήκος 6) γεωγραφικῶν μιλίων, ῥεεῖ ἐντὸς κοιλάδος, 1000 ἄχρι 2.000 μέτρων βαθύτατα ἐχούσης καὶ διασχιζούσης. ... καὶ αὐτὸν τὸν ὑπὸ ταῦτα κείμενον γρανιτὴν μέχρι βάρους 200—300 μετρῶν πρὸς τὴν κοιλάδα ταύτην ἀποτελοῦσι τὴν κεντρικὴν ἀρτηρίαν, ἐκβάλλουσι ἕτεραι δευτερεύουσαι, τὴν αὐτὴν ἔκτασι ἔχουσαι. (Κ. Μητροπ. Στοιχεῖα Γεωλογίας Τόμος Ιος σελ. 549).